

BIJeenkomst OP VRIJDAG 23 JANUARI 1953

Voordracht gehouden voor de Vereniging ter beoefening
van de Krijgswetenschap

door

Generaal-Majoor TH. E. E. H. MATHON

over

„DE EUROPESE DEFENSIE-GEMEENSCHAP”

Voorzitter: Z. E. Luitenant-Generaal M. R. H. CALMEYER

De Voorzitter:

Dames en Heren,

Ik open deze vergadering en heet U allen van harte welkom en in het bijzonder onze gasten van hedenavond.

Wij verheugen ons, dat er een zo grote opkomst is, waaruit blijkt, dat het te behandelen onderwerp in de algemene belangstelling staat.

Aangezien er geen zaken van huishoudelijke aard zijn te behandelen, geef ik thans onmiddellijk het woord aan de spreker van hedenavond.

Generaal-Majoor Th. E. E. H. Mathon:

Mijnheer de Voorzitter,

Het is voor mij een groot voorrecht gevolg te kunnen geven aan de uitnodiging van het bestuur van onze vereniging om hier te spreken over de Europese Defensie Gemeenschap.

De E.D.G. zal, indien tot stand gekomen, een grote verandering, niet alleen op militair gebied, in en buiten Nederland teweegbrengen. Er zal een belangrijke stap worden gezet op de weg naar Europese integratie in het kader van N.A.T.O., op de weg, die moet leiden naar een zo sterk mogelijke verdediging van het Westen tegen elke oorlogsdreiging.

Bij de behandeling van een zo veelzijdig onderwerp als de E.D.G. meen ik mij in onze vereniging te moeten beperken tot een poging de militaire aspecten te belichten. Helaas moeten belangrijke politieke, financiële, economische, juridische en andere aspecten heden buiten beschouwing blijven.

Voorts meen ik te mogen aannemen, dat de inhoud van het Verdrag bekend is. Aangezien echter terzake verschillende misverstanden bestaan en het voor velen ondoenlijk is zich een duidelijk inzicht te verwerven in deze veelomvattende en gecompliceerde materie, meen ik goed te doen op verschillende onderwerpen, waarmee de E.D.G. zich zal gaan bezighouden, dieper in te gaan dan dit in het Verdrag kan geschieden.

Het is niet mijn bedoeling de voor- en nadelen van de E.D.G. te gaan opsommen. Wel zal ik trachten verschillende moeilijkheden uiteen te zetten en somtijds misverstanden op te helderen.

Enige voorgeschiedenis moge niet achterwege blijven.

Ontstaan van het Verdrag.

Na het tot stand komen van het Noord-Atlantisch Pact was het spoedig duidelijk, dat om de verdediging zo ver mogelijk naar het Oosten te voeren, om over voldoende troepen te beschikken en om het oorlogspotentieel te versterken, Duitsland in de Westerse verdediging zou moeten worden in-geschakeld.

Deze inschakeling betekent het gebruik van:
 grondgebied,
 manpower en
 industrie.

Aan het inschakelen van Duitsland is een groot gevaar voor het Westen verbonden, een gevaar, dat door Frankrijk dat zovele malen de gevolgen van een Duitse inval heeft ondervonden, in het bijzonder wordt gevoeld. Frankrijk is bevreesd voor een herhaling van het Duitse streven naar expansie. Doch ook de overige landen beseffen na twee wereldoorlogen dit gevaar, zeker de landen, welke de bezetting hebben gekend. Zij zijn van dit gevaar doordrongen, al weten zij ook, dat zij de hulp van Duitsland niet kunnen missen om het ergste kwaad — een nieuwe bezetting en dan het uitroeien van al hetgeen kenmerkend is voor de Westelijke Christelijke beschaving — te voorkomen.

Tegelijkertijd is er een streven werkzaam om een oorlog tussen de landen van het Westen te voorkomen en een nauwer samengaan van deze landen te bereiken. De organisatievormen van verleden en heden zijn daartoe ontoereikend, nu de landen zo onderling afhankelijk zijn geworden en zo dicht bij elkaar zijn gekomen. De ondoeltreffendheid van het handhaven van een souvereiniteit, welke feitelijk geen souvereiniteit meer betekent, noch betekenen kan, wordt ingezien. Een streven naar supra-nationale organisatievormen is allerwege waar te nemen.

Een oud streven gaat voort. Het woord „integratie” moge van deze tijd zijn, de integratiegedachte is reeds zeer oud.

Het is het geniale van de Franse geest, dat deze integratiegedachte tot uiting heeft gebracht in concrete vorm. Bij het Schuman-Plan is dit het eerste geschied. Men heeft tegen dit plan het bezwaar aangevoerd, dat het gebaseerd was op wantrouwen tegenover Duitsland en op de zucht om Frankrijk in Europa te doen domineren, zodat het tenslotte slechts een middel zou zijn om Duitsland onmachtig te maken. Het zou een miskenning van het genie van de Fransen zijn, indien men in de E.D.G. alleen het middel zou willen zien om Duitsland eronder te houden.

De gebeurtenissen, welke tot het E.D.G.-verdrag leidden, volgen elkaar snel op:

- 4 April 1949 het sluiten van het Atlantisch Pact;
- 5 Mei 1949 het tot stand komen van de Raad van Europa;
- 9 Mei 1949 lanceert Schuman de gedachte van de K.S.G.;
- 24 October 1950 zet Pleven het plan voor de vorming van een Europees leger in de Franse Kamer uiteen;
- 15 Februari 1951 begint de Conferentie voor het Europese leger;
- 27 Mei 1952 wordt het verdrag tot instelling van de E.D.G. ondertekend.

Inplaats van de verschillende nationale legers zou een Europees leger worden gevormd, beheerd door een Europese Minister van Defensie. De

ationale Generale Staven zouden verdwijnen. Het nationalisme zou geen gewapende macht ter beschikking staan om de vrede te verstoren. Op deze basis zou Duitsland in de verdediging van het Westen kunnen worden ingeschakeld.

Duitsland stelde terstond het beginsel van nondiscriminatie, dat ook volledig is gevolgd.

Aanvankelijk was op militair gebied de hoofdgedachte, dat nationale regimentsgevechtsgroepen zouden worden samengevoegd tot Europese divisies. Gedurende het begin van de Conferentie werd deze gedachte op militaire gronden verworpen en in de zomer 1951 kwam men tot het inzicht, dat nationale divisies van een beperkte sterkte — militair technisch gezien — zouden kunnen worden samengevoegd in geïntegreerde legerkorpsen, waarvan deze divisies voor de gevechts- en logistieke ondersteuning afhankelijk zouden zijn.

Van Amerikaanse zijde en van de zijde van S.H.A.P.E. werd deze ontwikkeling met grote belangstelling gevolgd en werd steun verleend aan het plan in de nieuwe gedaante. Men kan aannemen, dat de volgende overwegingen daarbij een rol speelden:

- 1) Met het oog op de grote weerstand in Frankrijk tegen een herbewapening van Duitsland zou de vorming van een Europees leger de enige mogelijkheid bieden om Duitsland in de verdediging van het Westen in te schakelen.
- 2) In Duitsland zou aan het nationalisme geen voedsel gegeven worden door het vormen van een nationaal leger; daarentegen zou de vorming van een Europees leger een versterking betekenen van het streven van hen, die een Europese integratie en diensgevolge het voorkomen van onderlinge oorlogen voorstaan.
- 3) Het tot stand komen van de E.D.G. zou bevorderlijk zijn voor het bereiken van een politieke eenheid in Europa, tengevolge waarvan het Amerikaanse Congres eerder tot onontbeerlijke hulpverlening bereid zou zijn dan bij een verdeeld Europa.
- 4) Een militaire integratie zou efficiënter zijn dan het systeem van de coalitie; contacten met zoveel verschillende regeringen kunnen vervangen worden door die met een supranationaal commissariaat.

Inmiddels was reeds gebleken, dat een geïntegreerde krijgsmachtvorming gevolgen zou hebben op velerlei gebied en mitsdien de integratie zich als het ware als een olievlek zou uitbreiden. Aanvankelijk was men begonnen met een Europees leger, spoedig werden luchtmacht en marine erin betrokken, doch financiële en economische behoeften en factoren leidden tot een Europese Defensie Gemeenschap inplaats van een Europees leger.

Het doel en het karakter van de E.D.G.

Het doel van de E.D.G. is de integratie van de krijgsmachten en het doelmatig gebruik van het verdedigingspotentieel van de deelnemende landen teneinde de geïntegreerde krijgsmacht in het kader van N.A.T.O. te doen deelnemen aan de verdediging van het Westen en zodoende de veiligheid van de betrokken staten te verzekeren.

De E.D.G. zal daartoe een supranationaal karakter hebben en trachten haar doel zonder discriminatie van enige staat te bereiken door:

gemeenschappelijke instellingen tot stand te brengen,
 gemeenschappelijke strijdkrachten te vormen,
 een gemeenschappelijk budget op te maken en een gemeenschappelijk be-
 wapenings- en uitrustings-, infrastructuur- en research-programma te ont-
 werpen.

Het kenmerkende is de *overdracht van souvereiniteit* door de statenleden aan de E.D.G.

Elk van de staten geeft een deel van de zeggenschap ten aanzien van de vorming, van het beheer en van de instandhouding van de krijgsmacht over aan de supranationale instellingen van de E.D.G. De zeggenschap over de vorming en niet over het gebruik, want dit wordt bepaald door N.A.T.O., dan wel op grond van N.A.T.O.-overeenkomsten door de nationale Rege-
 ringen.

Indien men tegen een dergelijke souvereiniteitsoverdracht bezwaren heeft, dient men wel te bedenken, dat reeds in N.A.T.O. de absolute souvereiniteit was uitgehold. Het opstellen van gemeenschappelijke militaire plannen, het onderlinge onderzoek van financiële en economische mogelijkheden om deze militaire plannen uit te voeren, het gebruik van de militaire middelen voor deze uitvoering, geschiedden in N.A.T.O. weliswaar met goedvinden van alle deelnemende staten, doch in feite betekent het lidmaatschap van N.A.T.O. in vele gevallen het vrijwillig aanvaarden van verplichtingen, welke logischerwijze uit het lidmaatschap voortvloeien. Anderzijds zijn er ook in de E.D.G. zeer belangrijke beslissingen, welke — evenals in de N.A.T.O. — slechts met eenstemmigheid in de Conseil kunnen worden genomen.

Instellingen van de E.D.G.

In het bestek van deze beschouwingen moge ik volstaan met het vermelden van de verschillende instellingen:

„Assemblée”,
 „Conseil”,
 Commissariaat, en
 Hof

zonder een taakbeschrijving te geven.

Om mij zoveel mogelijk tot de militaire aspecten te beperken, zal ik mij verder in hoofdzaak bepalen tot het bij uitstek supranationale orgaan — het Commissariaat — zonder hierdoor de grote betekenis van de overige instellingen uit het oog te verliezen.

Aanvankelijk was één Commissaris voorzien, doch zowel de uitbreiding van de taken als de bezwaren van verschillende landen tegen de concentratie van macht in één hand leidden tot een Commissariaat van 9 leden. Volgens de bepalingen van het verdrag is de volgende verdeling te voorzien:

- uit elk der 3 grote landen: 2 leden,
- uit elk der 3 overige landen: 1 lid.

Alle leden zullen worden benoemd bij gemeenschappelijke overeenstemming door de Regeringen van de deelnemende Staten.

Deze leden treden op als een College, zij het ook, dat bij een door het College vast te stellen reglement zal worden bepaald:

- welke beslissingen door het College zullen worden genomen en welke kunnen worden gedelegeerd aan elk der leden,

— een taakverdeling tussen de Commissarissen.

Naast hieronder nader te behandelen meer speciaal militaire taken, heeft het Commissariaat tot taak:

- het opstellen en uitvoeren van het „budget commun”,
- het opstellen en uitvoeren van de bewapenings-, uitrustings- en infrastructuurprogramma's,
- het uitoefenen van de controle op het verlenen van vergunningen van de productie van bepaalde categorieën van oorlogsmaterieel en de invoer van dit materieel uit en de uitvoer naar landen, die geen lid zijn van de Gemeenschap,
- het opstellen en uitvoeren van programma's van het wetenschappelijk onderzoek,
- het voorbereiden van plannen voor de economische mobilisatie na overleg met de Regeringen van de Staten-leden.

De „Conseil” bestaat uit 6 leden, vertegenwoordigers van elk der deelnemende Staten en heeft tot taak zorg te dragen, dat de handelingen van het Commissariaat in overeenstemming zijn met de politiek van de Regeringen van de Staten-leden.

De „Conseil” moet in velerlei aangelegenheden beslissen, hetgeen kan geschieden met eenstemmigheid, met 2/3 of met gewone meerderheid van stemmen.

Militaire taken van het Commissariaat

Het Commissariaat is belast met de vorming van de Europese strijdkrachten, waaronder moet worden verstaan de organisatie, de bewapening, de uitrusting en de voorziening van al hetgeen voor de instandhouding van de strijdkrachten nodig is, de opleiding en het beheer van deze strijdkrachten.

In het algemeen zijn dit dus taken op het gebied van de krijgsmachtvorming en -instandhouding en van het beheer, mitsdien — ik moge dit herhalen — geen operationele taken, welke grotendeels aan N.A.T.O. blijven voorbehouden.

Krijgsmachtvorming, -instandhouding en beheer geschieden tot nu toe nationaal.

Het „plan de constitution du premier échelon”, dat door het Commissariaat in het kader van de N.A.T.O.-plannen moet worden opgesteld, moet door de „Conseil” met eenstemmigheid worden goedgekeurd.

Bij alle regelingen is er van uitgegaan, dat deze:

- 1) moeten passen in het kader van N.A.T.O.,
- 2) de gevechtvaardigheid van de strijdkrachten niet mogen schaden.

Welke strijdkrachten?

Tot de Europese strijdkrachten zullen behoren *alle* strijdkrachten van de deelnemende landen, behoudens:

- a) die, welke bestemd zijn voor de niet-Europese gebiedsdelen, voor welke verdediging de betrokken Staat de verantwoordelijkheid heeft aanvaard en voor de instandhouding of aflossing van deze strijdkrachten;
- b) die, welke bestemd zijn voor het vervullen van internationale verplichtingen, zoals deze reeds aanvaard zijn in Berlijn en in Oostenrijk — en die welke voortkomen uit beslissingen van de V.N. (bv. Korea);

- c) een lijfgarde van het Staatshoofd;
- d) politiestrijdkrachten en gendarmerie, uitsluitend bestemd voor ordehandhaving;
en voorzover het zee-strijdkrachten betreft:
- e) die, welke bestemd zijn voor de beveiliging van de onder a) genoemde gebiedsdelen;
- f) die, welke bestemd zijn voor de beveiliging van de verbindingen met en tussen deze gebiedsdelen,
alsmede
- g) die, welke bestemd zijn voor het vervullen van de onder b) genoemde internationale verplichtingen, en
- h) die, welke bestemd zijn voor het vervullen van verplichtingen voortkomende uit reeds eerder gesloten N.A.T.O.-overeenkomsten.

Laatstgenoemde bepaling betekent voor Nederland, dat het overgrote deel van de K.M. niet tot de E.D.G. zal behoren.

Er zijn gevallen voorzien van:

- verwisseling van personeel tussen Europese en nationale contingenten van elke Staat;
- gebruik van Europese strijdkrachten voor het verlenen van militaire bijstand (in geval van onlusten en van rampen);
- gebruik van Europese strijdkrachten in zeer ernstige omstandigheden in de hierboven onder a) genoemde niet-Europese gebiedsdelen;
- gebruik van Europese strijdkrachten, indien nieuwe internationale taken aan een der Statenleden zouden worden toevertrouwd.

In beide laatstgenoemde gevallen, waarin toestemming van de bevoegde N.A.T.O.-commandant nodig is, verliezen deze strijdkrachten tijdelijk hun Europees karakter en zal voor elk geval door het Commissariaat een regeling worden getroffen, welke door de „Conseil” met twee-derde meerderheid moet worden goedgekeurd.

„Unité de base” en de wijze van integreren

Na langdurige besprekingen is men gekomen tot een nationale „unité de base”, de zogenaamde „groupement” — kleine Divisie van ongeveer 15.000 man.

Van Franse zijde bestond het streven de grootste nationale eenheid afhankelijk te maken van een hoger geïntegreerd onderdeel. De Duitsers waren voorstanders van kleine divisies, welke niet belemmerd werden in de uitvoering van hun gevechtstaak door veel non-combattanten. Tegelijkertijd bestond ook bij de Amerikanen de gedachte, dat men de divisies kleiner zou moeten maken dan tegen het einde van de oorlog het geval was.

In overeenstemming met S.H.A.P.E. is een oplossing gevonden, waarbij vele non-combattanten in de organisatie zijn geschrapt en enkele logistieke onderdelen op legerkorpsniveau worden samengebracht. Het legerkorps werd als laagste geïntegreerde eenheid aanvaard en zal bestaan uit een staf, een aantal „groupements” en legerkorpstroepen voor de tactische en logistieke ondersteuning.

Staven zowel als legerkorpstroepen zijn dus van verschillende nationaliteit, in sterkte en aantal onderdelen evenredig aan het aantal „groupements” van dezelfde nationaliteit.

Voor de luchtmacht geldt de „demi-brigade” als „unité de base”; deze zal bestaan voor zoveel betreft:

tact. Isk.	uit 75 vl.	} en 2.000 man.
jagers	„ 36 „	
verkenneren	„ 54 „	
lt. bow. en transport	„ 48 „	

Deze „demi-brigades” worden tezamen met staven en gronddiensten geïntegreerd in een hogere eenheid.

Nemen wij verder het legerkorps als voorbeeld van een geïntegreerde eenheid, dan dient te worden vermeld, dat de „unités de base” kunnen worden samengebracht in een N.A.T.O.-legerkorps met divisies van N.A.T.O.-landen, die geen lid van de E.D.G. zijn, evenals divisies van deze landen kunnen worden opgenomen in E.D.G.-legerkorpsen. In al deze gevallen zullen de legerkorpsstroepen bestaan uit een met het aantal „groupements” (divisies) evenredig aantal onderdelen van dezelfde nationaliteit als de „groupements”.

In uitzonderingsgevallen kunnen op voorstel van de bevoegde N.A.T.O.-commandant, om tactische of organisatorische redenen, legerkorpsen worden samengesteld uit „unités de base” van één zelfde nationaliteit mits de „Conseil” hiertoe eenstemmig zijn goedkeuring geeft.

Voor de zeestrijdkrachten zijn voor de uitvoering van een bepaalde tactische taak „groupements” van homogene nationale samenstelling voorzien, die in hoger verband worden geïntegreerd. Een en ander heeft betrekking op de zeestrijdkrachten, welke belast zijn met de „protection maritime rapprochée des territoires européens des états membres”.

De „implantation” van de strijdkrachten wordt volgens de aanbevelingen van de bevoegde N.A.T.O.-commandant door het Commissariaat bepaald. Indien er geen overeenstemming bestaat, beslist de „Conseil” met eenstemmigheid; indien een betrokken Staat op essentiële punten een andere mening heeft dan het Commissariaat, beslist de „Conseil” met twee-derde meerderheid.

Personeel

De strijdkrachten zullen bestaan uit vrijwillig dienenden en dienstplichtigen. Voor beiden zijn regels van zo algemene aard vastgesteld, dat deze niet in strijd zijn met de thans in elk der landen bestaande wettelijke bepalingen.

Nadere uitwerking van deze regels — voor zoveel betreft de rechtstoestand van het personeel, de recrutering en de encadrering, enz. — zijn noodzakelijk. Zolang deze uitwerking er niet is, blijven de in elk land bestaande regelingen van kracht.

Om de integratie reëel te doen zijn, is het in het bijzonder noodzakelijk, dat:

- 1) de rechtstoestand van en de financiële regelingen voor al het personeel gelijk zijn;
- 2) de duur van de eerste oefentijd van alle contingents gelijk is.

ad 1)

Dit is nodig om tot goede samenwerking te komen en afgunst, bevoorrechtiging e.d. te vermijden bij personeel, dat op den duur zo nauw met elkaar in aanraking zal komen.

Hierbij doen zich grote moeilijkheden voor, omdat er in de betrokken

landen verschillen bestaan berustend op traditie, mentaliteit, sociale, financiële en economische toestanden. Het betreft hier een zeer groot aantal regelingen, die in elkaar grijpen en mitsdien volledig dienen te worden gezien. Bovendien zijn de regelingen dikwijls van invloed op gebieden buiten het militaire, waar de verantwoordelijkheid van de nationale regeringen niet is overgedragen aan een supranationaal gezag. Het gaat om bepalingen betreffende benoemingen, bevorderingen, om straf- en tuchtrecht, om tractementen, toelagen, wachtgeld en pensioenen, om regelingen van personeelsbeheer, om maatregelen voor het sociaal welzijn, garnizoens, inwendige dienst, cerbewijzen, tenues, uniformen, e.d.

Tot nu toe heeft N.A.T.O. zich met deze materie vrijwel niet beziggehouden, omdat elk der staten daarin zelf regelend optrad. Hierdoor bleven zeer verschillende regelingen bestaan ook voor personeel in één hoofdkwartier, bij één opleiding, enz. Als men nu één doctrine; één organisatie, één methode van logistieke verzorging aanvaardt en standaardisatie van materieel nastreeft, kan men niet nalaten ook voor het personeel zoveel mogelijk gelijke regelingen te maken.

In de moderne oorlogvoering wordt zeer veel van het personeel gevraagd, men geeft dit personeel de kostbaarste wapens en strijdmiddelen in handen, welke voorzoveel gebruik, bediening en onderhoud betreft, een uitgebreide opleiding en veel zorg vereisen. Op logistiek gebied treft men talloze en kostbare voorzieningen, teneinde het personeel in staat te stellen zo goed mogelijk de oorlog te voeren. Men denke hierbij aan de maatregelen voor voedsel, kleding, vervoer, geneeskundige verzorging, ontspanning, enz. Mitsdien kunnen maatregelen van directe betekenis voor het personeelsbeleid niet uitblijven.

Er is wel eens gezegd, dat de tweede wereldoorlog nodig was om internationaal de logistiek te leren en dat eerst na een nieuwe oorlog de personeelsdiensten die graad van ontwikkeling zullen hebben bereikt, welke thans de logistieke diensten in verschillende landen kenmerkt.

Men wil hiermede aanduiden, dat in de verschillende krijgsmachten het personeelsvraagstuk enerzijds zeer belangrijk en gecompliceerd is geworden, anderzijds doctrines en methodes op dit gebied nog zeer onvoldoende tot stand zijn gekomen.

Naar aanleiding van de gegevens welke thans in het Comité Intérimaire zijn verzameld, heb ik de indruk, dat vele regelingen in oorsprong niet zo ver van elkaar stonden, doch naar gelang van de ontwikkeling der krijgsmachten in de verschillende landen meer uiteen zijn gegaan. Doch eveneens heb ik de indruk, dat het van zeer veel belang en wel degelijk mogelijk zal zijn deze regelingen weer in vele opzichten naar elkaar toe te brengen.

Hoe de materiële regelingen ook mogen worden, van groot belang is, dat voor de jongeren perspectieven worden geopend ruimer dan binnen de landsgrenzen mogelijk is. Zij komen in een groter geheel, komen in nauwe aanraking met andere mentaliteiten en andere toestanden dan zij gewend zijn. Zij zullen zich moeten handhaven door hun karaktereigenschappen, hun beschaving en hun bekwaamheden, door een gezond gevoel van eigenwaarde, doch zonder vooroordeel, bekrompenheid of zelfgenoegzaamheid.

ad 2)

Indien de krijgsmachten van de landen der E.D.G. alle eenzelfde vredes-

organisatie en eenzelfde oorlogsorganisatie zullen hebben, zal ook de dienstplicht in elk der landen gelijk moeten worden.

Immers, op grond van de dienstplicht wordt het personeel verkregen, waarmee de vredesorganisatie kan worden aangevuld tot de oorlogsorganisatie.

Het belangrijkste is daarbij de duur van de eerste oefentijd. De eis deze gelijk te doen zijn is reeds in het Verdrag opgenomen. Thans kan aan deze eis nog niet worden voldaan op grond van de bestaande, voor elk land verschillende opbouwplannen.

Indien andere omstandigheden (organisatie, opleiding, bewapening, enz.) gelijk zijn, bepalen de eerste oefentijd en de sterkte van het jaarlijks contingent:

- a) het aantal te vormen onderdelen
- b) de graad van paraatheid.

Thans berusten beide op de evengenoemde bestaande, onderling verschillende plannen.

Indien eenmaal de E.D.G. een „Plan de Constitution” zal hebben gemaakt (door de „Conseil” met eenstemmigheid te aanvaarden), dan zullen daarbij a) en b) zijn vastgelegd en zal men tot een gelijke eerste oefentijd moeten komen, welke eveneens met eenstemmigheid zal moeten worden goedgekeurd. Deze gelijkheid zal belangrijke politieke, daarnaast economische en sociale, doch ook militaire voordelen hebben.

Veiligheidsdienst en documentatie

Evenmin als de E.D.G. een operationele taak heeft, kan zij zich met de inlichtingendienst bezighouden. Wel heeft zij voor de „Security” zorg te dragen, namelijk het treffen van maatregelen tegen al hetgeen de veiligheid van de strijdkrachten en van het verdedigingspotentieel zou kunnen schaden.

Voorts moet men, om een bepaalde tactiek te leren, om opleidingsmethodes vast te stellen, om plannen voor bewapening te maken, op de hoogte zijn van de tactiek en de bewapening enz. van de vermoedelijke tegenstander. Voorzoveel men deze kennis kan verkrijgen uit „open” gegevens, behoort het verzamelen van deze gegevens wel tot de taak van de E.D.G. Eén systeem van documentatie in de verschillende landen is van groot belang.

De eigenlijke inlichtingendienst geschiedt door N.A.T.O.; voorzoveel deze gegevens moet verschaffen voor beslissingen door de nationale regering zal deze regering over een nationale inlichtingendienst moeten beschikken.

Tactische doctrines, stafdienst, organisatie, opleiding en mobilisatie

Als *doctrines* zal de E.D.G. de N.A.T.O.-doctrines aanvaarden. Op den duur zullen er voor elk der „services” volledige en gelijklopende reglementen tot stand moeten komen. Voor luchtmacht en marine is men op het gebied van tactische doctrines en de toepassing daarvan reeds zeer ver gevorderd, voor de legers minder. Bovendien bestaat er voor de legers nu de gelegenheid van de Duitse ervaringen op het Oostfront gebruik te maken.

Een zeer belangrijk onderwerp is de *stafdienst*. Men zal in de geïntegreerde staven één stafdienst moeten toepassen, welke voor sommige staven een „interservice”-karakter zal moeten hebben. Bovendien gaat van de stafdienst

grote invloed uit op de verbindingdienst, welke met het oog op de integratie eveneens zo veel mogelijk gelijkvormig moet worden.

Over de *organisatie* heb ik reeds eerder gesproken.

Voor de luchtmacht is er op dit gebied niet veel nieuws te doen, aangezien er reeds een vrij grote mate van gelijkheid bestaat.

Voor het leger zou tegen invoering van nieuwe organisaties het bezwaar kunnen bestaan, dat men de thans aanvaarde, meestal Amerikaanse organisaties, weer zou moeten wijzigen. De wijzigingen, welke de instemming van S.H.A.P.E. hebben, zijn echter van ondergeschikte betekenis. Bovendien moet men wel bedenken, dat ook de Amerikaanse organisatie niet steeds geheel dezelfde zal blijven.

Het merkwaardige geval doet zich voor, dat alle Europese landen om begrijpelijke redenen er op uit zijn een zo zuinig mogelijke organisatie er op na te houden.

Hoewel de organisatie in hoofdzaken in het Militaire Protocol is opgenomen, is een detail-uitwerking noodzakelijk.

Uiteraard gaat er thans reeds van S.H.A.P.E. een zeer grote invloed uit op de *opleidingen*, zowel ten aanzien van de luchtmacht als van de landmacht.

De E.D.G. zal zich ten aanzien van de opleidingen voor de luchtmacht geheel bij de N.A.T.O.-methodes moeten aansluiten.

Bij de landmacht is een diepergaande bemoeienis dan in N.A.T.O. het geval kon zijn, noodzakelijk, aangezien deze bemoeienis ook de opleiding betreft van de eenheden, zolang zij nog niet voldoende geoefend zijn om onder N.A.T.O.-bevel te komen. Bovendien heeft deze bemoeienis ook betrekking op de scholen.

Wil men gelijksoortige, gelijkgeoefende en daardoor ook overal bruikbare eenheden verkrijgen, dan moet er voldoende eenheid in de opleiding bestaan.

De bemoeienis van S.H.A.P.E. is tot nu toe beperkt, mede omdat de omstandigheden in de verschillende landen zoveel uiteenlopen. Het Commissariaat zal moeten zorg dragen deze omstandigheden zoveel mogelijk gelijk te maken om daardoor ook een zelfde opleidingsmethode te kunnen toepassen; in N.A.T.O. ontbreekt daartoe de bevoegde instantie, aangezien S.H.A.P.E. eigenlijk een operatief hoofdkwartier is. Het Commissariaat is wel het geëigende orgaan om zich hiermede bezig te houden en zal in de verschillende landen ook over lagere organen beschikken.

Er is van uit gegaan, dat de recrutenopleiding buiten de parate eenheden zal geschieden, waardoor deze laatste niet extra worden belast en hun paraatheid niet wordt geschaad. Deze opleidingen zullen evenals de scholen onder bevel van de territoriale organisaties komen te staan.

De scholen vervullen een belangrijke rol bij het bevorderen van de integratie. Tevens zal het noodzakelijk zijn kostbare dublures voor scholen in verschillende landen uit te sparen. In het militaire protocol zijn voorzien:

- cursussen voor hogere militaire vorming
- „ „ bepaalde commandanten
- „ „ commandanten en instructeurs van bestaande scholen
- „ „ liaison-officieren en tolken, bij geïntegreerde staven en onderdelen
- „ „ bepaalde specialisten.

Deze cursussen zullen terstond na het in werking treden van het Verdrag tot stand komen. Bij de eerste cursussen zal als het ware op hoog niveau een gemeenschappelijke doctrine moeten worden opgesteld en bestudeerd en zal door persoonlijke aanraking de integratie moeten worden bevorderd.

Om deze integratie te verwezenlijken zijn cursussen voor liaison-officieren en tolken en bepaalde specialisten onmisbaar.

Een bijzondere rol vervullen de scholen voor aanstaande officieren, welke zo spoedig mogelijk tot stand zullen komen. Er is echter een overgangspriode noodzakelijk, omdat men eerst officieren en kader moet vormen om het gemeenschappelijke onderwijs te kunnen geven en men bij dit onderwijs op bepaalde moeilijkheden zal stuiten.

Het wordt van zeer grote betekenis geacht om juist de aanstaande jonge officieren tezamen in een Europese geest op te voeden, want zij zullen degenen zijn, die op den duur de Europese gedachte werkelijkheid zullen moeten doen worden.

Dit is inderdaad een van de moeilijkste vraagstukken. De Europese geest mag niet in de plaats van een goede vaderlandsliefde komen, doch juist deze vaderlandsliefde moet leiden tot het inzicht dat men gemeenschappelijk met allen in andere landen, die dezelfde idealen nastreven, bereid moet zijn offers voor deze idealen te brengen.

Het tezamenbrengen van de a.s. officieren op Europese scholen maakt het niet alleen noodzakelijk het onderwijs op deze scholen gelijk te doen zijn, doch tevens om oplossingen voor de taalmoeilijkheden te vinden.

20 minuten pauze

Talen

Hoewel ieder in beginsel zijn eigen taal zal spreken, moeten er regels zijn voor het taalgebruik in geïntegreerde onderdelen.

Er is een „langue de référence" aanvaard, welke:

— voor het Commissariaat het Frans,

— voor elk onderdeel de taal van de commandant zal zijn.

Mededelingen aan een lager onderdeel moeten zijn gesteld in de taal van dit onderdeel, bovendien in het algemeen in de „langue de référence".

Mededelingen aan een hoger onderdeel worden gedaan in de taal van degene, die de mededeling uitzendt.

Voor alle mededelingen in de verbindingdienst zal de hulptaal worden gebruikt, evenals in gevallen, waarin zich taalmoeilijkheden voor zullen doen.

Voor de luchtmacht, de marine, de verbindingdienst en de logistiek is deze taal in N.A.T.O. reeds het Engels.

Nederland streeft er naar, dat ook voor het leger Engels de hulptaal zal worden.

De mobilisatieplannen zullen door het Commissariaat worden opgesteld in overleg met de Regeringen van de Staten-leden.

Zolang er geen politieke integratie is, blijft het besluit om te mobiliseren uiteraard aan elk der Regeringen.

De uitvoering van de mobilisatieplannen zal geschieden zowel door de Regeringen als door het Commissariaat volgens in overeenstemming tussen beide vast te stellen regelingen.

Logistiek

Naast de personeelsintegratie is de integratie op logistiek-gebied, die van de meeste betekenis.

In N.A.T.O. was gelijkvormigheid noch bij de logistiek in engere zin: de aan- en afvoer, noch bij de bewapening en de uitrusting te bereiken.

In oorlogstijd hebben de verschillen in de Geallieerde legers grote moeilijkheden opgeleverd.

Bij de voorbereidingen in vreedetijd heeft in N.A.T.O. elk der staten de verantwoordelijkheid voor de eigen logistieke voorziening. Wel bestaat er een streven tot standaardisatie, dikwijls slechts alleen tot harmonisatie.

Ook in de E.D.G. zal een standaardisatie niet spoedig te bereiken zijn. Ook hier kan men niet al het bestaande veranderen en op het gebied van de bewapening kan men zich van de bestaande bewapening niet ontdoen, tenzij deze volstrekt is verouderd.

Bij de logistieke diensten bestaat er echter nu een mogelijkheid om meer gelijkvormigheid te bereiken en deze diensten daardoor doeltreffender te maken, de onderlinge verwisselbaarheid en de aanvullingsmogelijkheden te vergroten.

Op *transport-* en op *verbindings-*gebied is een en ander van de allergrootste betekenis. Men zal dit terstond inzien, als men bedenkt welk een enorme organisatie er nodig is op het continent en men zich realiseert, dat landsgrenzen hierbij geen belemmering mogen vormen.

Lucht- en zee-transporten, havendiensten, spoorweg-, weg- en waterweg-transport, verbindingen voor de drie „services” en voor de logistieke diensten vereisen zeer grote coördinatie, ook „interservice”; deze coördinatie is tevens van groot belang voor de civiele bevolking.

Voor *bewapening en uitrusting* zullen plannen worden opgesteld, waarbij het tot grote besparing zou leiden, indien voor de E.D.G. de gehele bewapening en uitrusting zou kunnen worden gestandaardiseerd.

Men kan vermoedelijk eerst resultaten van betekenis verwachten als men kan overgaan tot de uitvoering van programma's op langere termijn en dan nog slechts voor bepaalde categorieën van oorlogsmaterieel.

Voor de economie van de betrokken landen zal het van grote betekenis zijn, als de bestellingen in deze landen zouden kunnen worden geplaatst.

Geruime tijd zal er nog grote afhankelijkheid bestaan van de Verenigde Staten en ook in een verdere toekomst zal een goede samenwerking met de Verenigde Staten en Engeland noodzakelijk zijn om tot de meest rationele en efficiënte voorzieningen te komen.

De *infrastructuur* is in de militaire samenwerking wel één van de belangrijkste problemen. Hierbij blijkt de onderlinge afhankelijkheid zeer duidelijk. Op het grondgebied van één staat moeten werken worden uitgevoerd, welke ver boven het belang van deze staat uitgaan.

Verrekeningsmoeilijkheden kunnen een vertragende invloed op het tot stand komen van deze werken uitoefenen. Toch zijn deze, zoals bijvoorbeeld radarposten, vliegvelden, verbindingen, hoofdkwartieren, depots, enz., volstrekt onmisbaar voor de gemeenschappelijke verdediging.

Dergelijke verrekeningsmoeilijkheden kunnen worden vereenvoudigd, indien er een „budget commun” zal zijn, waaraan het gemeenschappelijke infrastructuurplan als annex zal zijn toegevoegd.

Er zijn enige bijzondere onderwerpen, welke in E.D.G.-verband geregeld

zijn of moeten worden, en waaraan dikwijls aandacht wordt geschonken, zij het ook, dat het blijkt, dat er misverstanden terzake bestaan.

Een dezer onderwerpen, welke een bijzondere belangstelling heeft, is:

Territoriale verdediging

Terecht heeft de territoriale verdediging belangstelling, omdat deze een onontbeerlijke aanvulling vormt van het optreden van de operationele strijdkrachten. De territoriale verdediging moet op en boven het eigen grondgebied de mobilisatie en de concentratie van de operationele strijdkrachten dekken en als beide zijn voltooid, de verbindingslijnen van deze strijdkrachten (zone des communications) en het achterland (zone de l'intérieur) beveiligen.

Het zal ons allen duidelijk voor de geest staan op welke wijze in 1940 in Nederland de oorlog werd ontketend. Wij herinneren ons de luchtbombardementen, de aanvallen met parachutisten en luchtlandingstroepen op en nabij vliegvelden, op het regerings-, bevels- en verbindingscentrum en op andere strategische objecten, zoals de Moerdijk- en de Maasbruggen.

Merkwaardigerwijze was er in 1944 in Nederland een herhaling van de aanvallen uit de lucht, doch ditmaal van geallieerde zijde en wederom op een zeer grote schaal, zodat met deze herhaling als het ware een nieuwe fase van deze wijze van oorlogvoeren werd ingezet.

De les welke daaruit kan worden getrokken, is dat Nederland steeds een op de grond moeilijk doorschrijdbaar en te veroveren land is. Ook in de toekomst zal dit het geval zijn.

Een vijand zal haast hebben, haast om spoedig de Westelijke vliegvelden uit te schakelen, zeker als de geallieerden over de tactische atoombom beschikken; haast om deze vliegvelden zelf in het bezit te krijgen, teneinde van daaruit de jagerbescherming voor de aanvallen op Engeland te kunnen geven; haast om te beletten, dat versterkingen en aanvoer van materieel naar het continent gaan; haast om in ons kustgebied de moderne V-wapens op te stellen, waarmee Engeland moet worden geneutraliseerd.

Tegenover een actie om spoedig ons grondgebied te bezetten, dit als geallieerd basis-gebied uit te schakelen en zelf als zodanig te benutten, is een territoriale verdediging, waaronder ten dele ook de lucht- en de kustverdediging vallen, van grote betekenis.

Volgens de klassieke indeling bestaat er — gerekend van de vijand naar het hart van het eigen land — een „operatiegebied”, een „zone des communications” en een „zone de l'intérieur”.

In het „operatiegebied” zien de commandanten naar voren, naar de vijand, en hebben zij uitgebreide, bijna onbepaalde bevoegdheden.

In de „zone des communications” moeten zij een zekere mate van zeggenschap hebben, opdat hun verbindingen verzekerd en ook beveiligd zijn.

Zijn in het operatiegebied de belangen van de burgerbevolking ondergeschikt aan die van de troepen, in de „zone des communications” moet en kan reeds met deze belangen rekening worden gehouden. Militaire en civiele belangen gaan hier veelal samen, zoals bijvoorbeeld ten aanzien van het verkeer.

In het daarachter gelegen gebied, de „zone de l'intérieur”, zijn de civiele belangen van nog groter betekenis. Een opperbevelhebber op een operatietoncel heeft met dit gebied liefst zo weinig mogelijk bemoeienis. Hij kijkt naar de vijand, mits hij zekerheid heeft dat zijn rug wordt gedekt. Hij is

geïnteresseerd in de plannen voor de verdediging van dit gebied, doch hij is niet verlangend voor deze verdediging de verantwoordelijkheid te dragen. Dit is hij des te minder, omdat hij de civiele belangen niet kan overzien en niet kan behartigen.

Vooraf in Nederland, in de zogenaamde „randstad Holland” met haar vier miljoen inwoners op een kleine oppervlakte, spreekt dit duidelijk. Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en 's-Gravenhage, vier grote steden en tevens bestuurs-, bevels- en verkeerscentra, zijn in dit gebied gelegen. Het geheel vormt als het ware één groot havengebied, knooppunt van de verbindingen, waar aanvoer over zee overgaat in opslag en vervoer te land en op de binnenwateren, een gebied met talloze verkeerswegen en -moeilijkheden, een gebied met een zeer gecompliceerde waterstaatkundige toestand, welke, indien niet beheerst, een noodlottige invloed op de operatiën kan uitoefenen. In dit gebied bestaat bovendien het gevaar van een vijfde colonne.

Wat zal er gebeuren, als daar enige terreurbombardementen, bombardementen van vliegvelden en binnenlandse agitatie voorafgaan aan landingen van parachutisten en luchtlandingstroepen en deze gevolgd worden door acties van een vijfde colonne?

Hier is een nauwe samenwerking tussen de civiele en militaire autoriteiten geboden, doch er kan slechts één verantwoordelijke instantie zijn en, wel, zoals het in een democratie noodzakelijk is, de nationale regering.

Wel kunnen de strijdkrachten bestemd voor de territoriale verdediging Europees worden gevormd, opgeleid, bewapend en uitgerust, zelfs kunnen de staven, indien daartoe redenen bestaan, geïntegreerd zijn, doch de verantwoordelijkheid voor het gebruik van de troepen zal berusten bij de nationale regering, voorzovvel dat in N.A.T.O.-overeenkomsten is voorzien.

Een Europese verantwoordelijkheid kan in deze niet bestaan, omdat een Europese regering ontbreekt en een Europees militair gezag, waarboven geen regering staat, gelukkig in de democratiën van het Westen niet denkbaar is.

Marine

Ieder goed Nederlander gaat steeds de K.M. zeer ter harte, vandaar de belangstelling voor een ander bijzonder probleem in de E.D.G., namelijk de Marine.

Van de Koninklijke Marine zal slechts een zeer beperkt deel worden geïntegreerd. Dit vloeit voort uit de taken van de Koninklijke Marine, welke reeds zijn vastgelegd in N.A.T.O.-overeenkomsten. Mitsdien is er geen reden, dat in de E.D.G. het beheer van de gehele Koninklijke Marine zal geschieden.

Slechts dat deel, dat bestemd is voor de „protection maritime rapprochée” zal door de E.D.G. worden beheerd. Verschillende landen hebben dus het overgrote deel van hun marine buiten de E.D.G., deze delen blijven nationaal. Men kan in elk dezer landen een nauwe band verwachten tussen deze nationaal blijvende delen en die delen van de marine, die Europees worden. Voor Nederland zou het uitgesloten zijn, voor het zeer beperkte Europese deel grote beheersapparaten, logistieke diensten, alle afzonderlijke opleidingen, etc. te organiseren.

Aan deze bijzondere situatie van de Marine zijn moeilijkheden verbonden en men zal bijzondere oplossingen moeten vinden. Voor grotere marines, zoals de Franse en Italiaanse, bestaan deze moeilijkheden ook, doch daar hun Europees deel groter is, zijn afzonderlijke diensten voor dit deel eerder lonend.

In beginsel zal ook in deze landen echter de samenwerking tussen beide delen en de uitwisseling van personeel moeten worden geregeld. Bijzondere behoeften en omstandigheden zullen moeten worden gerespecteerd, wil de E.D.G. vertrouwen wekken en doelmatig zijn.

De samenwerking tussen de „services”

De tweede wereldoorlog heeft in het bijzonder de onderlinge samenwerking tussen de delen van de krijgsmachten bevorderd. Geheel nieuwe methodes en nieuwe organisatievormen zijn tot stand gekomen. De zelfstandig geworden luchtmacht heeft haar plaats ingenomen naast de marine en het leger, maar ook deze beide laatste delen hebben een ontwikkeling ondergaan, zodat aan hun eigen karakter niet hoeft te worden getwijfeld. Een juist begrip van het karakter van elk van de „services” is steeds meer noodzakelijk, zowel om de goede samenwerking te waarborgen, als om de eigen ontwikkeling van elk der „services” te bevorderen.

In vele landen is men — zij het ook met grote moeilijkheden — op deze weg verder gegaan. Ook in Nederland zijn nieuwe organen ontstaan, zoals de V.C.S., de Materieelraad, de Coördinatie-commissie Marine-Landmacht, enz.

De Europese integratie kan voor deze ontwikkeling gunstig zijn, omdat men met geheel nieuwe organisatievormen gaat beginnen en omdat men vrijer staat dan in een bepaald land, waar een voorgeschiedenis een beletsel vormt om een nieuwe weg in te slaan.

Hierbij zal men echter moeten waken tegen een bepaald gevaar. Men zou kunnen vrezen, dat in de E.D.G. het leger een overheersende positie zal innemen, in die zin, dat regelingen en methodes wel gericht zouden zijn op de behoeften van het leger en wellicht niet op die van de marine en van de luchtmacht.

Reeds hiervoren is aangegeven, dat voor de marine afzonderlijke oplossingen zullen moeten worden gevonden. Marine en luchtmacht staan beide echter sterk, aangezien voor deze „services” in het kader van N.A.T.O. reeds een vèrgaande integratie bezig is tot stand te komen en men zich hiervan niet los zal kunnen maken. Voor de marines is de overeenstemming reeds van veel oudere datum dan N.A.T.O.

De samenwerking van de legers is ten achter bij die van de marines en die van de luchtmachten. Deze achterstand zal door de E.D.G. kunnen worden ingehaald, de „interservice”-samenwerking zal erdoor bevorderd worden. Het N.A.T.O.-kader zal beletten, dat in de E.D.G. het leger-element marine en luchtmacht-belangen zal schaden door een unificatie, welke ongezond is.

Overgangperiode

Hiermede kom ik aan een laatste bijzonder probleem, waar voorshands echter nog moeilijk oplossingen voor kunnen worden gegeven.

In de overgangperiode zal het Duitse contingent spoedig op de been moeten worden gebracht en zullen de overige landen zich moeten aanpassen aan de regelingen van de E.D.G.

Niet alle regelingen zullen spoedig gereed zijn; het Commissariaat zal niet terstond volledig in werking kunnen treden. De nationale ministers blijven verschillende verantwoordelijkheden behouden tot deze aan het Commissariaat kunnen worden overgedragen. De uitvoering van bestaande plannen moet

gewaarborgd zijn, de gevechtsvaardigheid mag niet worden geschaad. Het zal ongewenst zijn, dat het Commissariaat te spoedig, te veel bevoegdheden aan zich trekt. Daarom is in elk land een „Délégué de l'Etat Major Central" voorzien, die met een geïntegreerde sectie van deze staf, zowel aan het Commissariaat als aan de nationale Minister ondergeschikt is. Deze „Délégué" wordt belast met het op de been brengen van het contingent van de betrokken staat, waarbij dus de bestaande plannen moeten worden gerespecteerd en geleidelijk nieuwe regelingen van kracht zullen moeten worden.

Hij beschikt voorts over een territoriale organisatie, waaronder scholen, logistieke inrichtingen en verschillende diensten, alsmede de recruten-opleidingen zullen ressorteren, terwijl de commandanten van de geoefende strijdkrachten onder de verantwoordelijke N.A.T.O.-commandanten zullen komen te staan.

Er is voorzien, dat het einde van deze periode van overgang — dus het einde van de taak van de „Délégué" — zal worden bepaald door het Commissariaat, doch dit kan niet geschieden voordat de verschillende regelingen, welke het Commissariaat in staat moeten stellen zijn taak uit te voeren door de „Conseil" met eenstemmigheid zullen zijn goedgekeurd.

Indien deze periode langer dan 18 maanden zou moeten duren, dan zal deze beslissing eveneens door de „Conseil" met eenstemmigheid moeten worden genomen.

In het vorenstaande zijn voldoende waarborgen opgesloten, dat bestaande plannen niet doorkruist of belemmerd zullen worden, in het bijzonder voor Nederland, aangezien de Nederlandse plannen voorlopig tot 1 Januari 1955 zullen gaan.

Aan het eind van mijn beschouwingen gekomen, meen ik U te mogen herinneren aan hetgeen ik in het begin heb gezegd:

De materie is veelomvattend en dikwijls gecompliceerd; belangrijke politieke, financiële, economische, juridische en andere aspecten heb ik heden niet belicht.

En toch zijn deze er en geven zij met de militaire tezamen het volledige beeld van de nieuw te vormen gemeenschap.

Deze gemeenschap kan echter niet van betekenis worden, als de bezieling ontbreekt. Goede, sterke vaderlandsliefde heeft grote opofferingsgezindheid doen ontstaan. Ook voor de E.D.G. zullen offers moeten worden gebracht, offers in soevereiniteit en materiële offers.

Doch deze E.D.G. is zelf slechts een phase in de evolutie van de landen van het Westen.

De vaderlandsliefde, welke zo sterk samen bond, zal behouden moeten blijven, doch daaruit zal zich moeten ontwikkelen een liefde voor een groter geheel dan het eigen vaderland.

Moge het begrip voor de noodzakelijkheid van een samengaan in een groter geheel sterker worden, moge tegelijkertijd de zekerheid ontstaan, dat hetgeen de volken van dit grote geheel samen doet gaan, waard is om daarvoor offers te brengen, dan zullen deze volken in staat zijn de moeilijkheden te overwinnen, welke zij zullen tegenkomen op de weg naar grotere eenheid, de weg welke tevens moet leiden naar Vrede en Veiligheid.

De Voorzitter:

Ik dank U zeer. Ik neem aan, dat U bereid bent eventuele vragen te beantwoorden.

Mag ik degenen die vragen wensen te stellen of opmerkingen wensen te maken verzoeken, zich op te geven bij de secretaris.

Generaal Mr H. J. Kruls:

Mijnheer de Voorzitter, Mijne Heren.

Van de gelegenheid, welke U, Mijnheer de Voorzitter, mij biedt om hier vanavond als eerste spreker aan de Generaal Mathon enkele vragen te stellen, wil ik gaarne gebruik maken om in de eerste plaats de Generaal mijn oprechte hulde te betuigen voor de wijze waarop hij het onderwerp van zijn voordracht heeft behandeld. Het is een zeer belangwekkend onderwerp, doch wanneer het besproken moet worden in een grote kring van mensen, die er niet allen dagelijks mede te maken hebben, dan is het gevaar groot om tot een wat dorre verhandeling en een droge opsomming van feiten en bepalingen te komen. De Generaal Mathon heeft deze klip omzeild en ons een interessante, boeiende beschouwing geboden.

Over de Europese Defensie Gemeenschap zou ik willen vaststellen, dat ik hoop dat er nog eens een Europese krijgsmacht als het machtsapparaat van een Verenigd Europa zal komen. Ik geloof namelijk in een Verenigd Europa en ik ben diep overtuigd, dat de Europese volken op de duur alleen dan op economisch, politiek en ook militair gebied de kracht zullen kunnen opbrengen om de dreigende gevaren te overkomen, wanneer zij tot steeds nauwere samenwerking en ten slotte tot vereniging komen. Dat betekent echter nog niet dat ik de Europese Defensie Gemeenschap en het Europese Leger, zoals die thans geconcipieerd zijn, bewonderen kan. Integendeel, de E.D.G. is in mijn ogen een te kunstmatige constructie, geschapen om bij gemis aan een staatkundig verenigd Europa aan een Europese krijgsmacht een kapconstructie te geven. Ware het niet dat het Europese Leger en de daaruit gegroeide E.D.G. nodig zijn gebleken om Duitslands medewerking aan Europa's verdediging mogelijk te maken en ware die medewerking niet een *conditio sine qua non* voor Europa's defensie, dan zou ik er weinig voor gevoelen om voor dit Europese Leger en deze Defensie Gemeenschap het offer van een deel der eigen soevereiniteit te brengen. Misschien zullen de huidige ontwikkelingen in Frankrijk er toe leiden dat de Duitse herbewapening op andere wijze mogelijk wordt in de geest van wat men noemt het plan De Gaulle, waarbij de nationale legers blijven, doch op overeenkomstige wijze als thans voorzien een Europees Coalitie Leger wordt gevormd. Als voorlopige oplossing, als stap in de richting van een verder Europees samengaan, zou ik dat zeker verkiezen.

Nadrukkelijk wil ik hieraan echter toevoegen, dat wanneer wijzigingen in de huidige plannen tot een langdurig uitstel van overeenstemming en daarmee van Duitsland's herbewapening zouden dreigen te leiden, ik er voor zou zijn dat alle betrokken landen maar zo spoedig mogelijk tot ratificering zouden overgaan.

Ik wilde de Generaal Mathon voorts nog om opheldering vragen over wat hij over de inlichtingendiensten heeft gezegd.

De E.D.G. zou geen inlichtingendienst krijgen doch deze zou in het

N.A.T.O.-verband worden gevormd. Ik heb van de inleider begrepen, dat er alleen nationale inlichtingendiensten zouden komen voor zover nodig om de nationale regeringen in staat te stellen bepaalde beslissingen te nemen. Dat die beslissingen nogal van betekenis zijn en dus ook die inlichtingendiensten leid ik af uit de mededeling van de Generaal, dat de nationale regeringen b.v. beslissen over de vraag of zij zullen mobiliseren of niet.

Zou de Generaal dit punt misschien wat nader willen toelichten?

Ik heb voorts begrepen, dat de Europese „unités de base” van geringere sterkte en eenvoudiger samenstelling zijn dan de huidige Amerikaanse en Britse divisies. Waar de Generaal ook gesproken heeft over de mogelijkheid om Europese en Amerikaanse of Britse eenheden met elkander te integreren, vraag ik mij af of dit betekent, dat ook Engeland en Amerika van plan zijn hun divisie-organisatie te gaan vereenvoudigen.

Ten slotte wil ik nog een opmerking maken over de territoriale verdediging. Zeer terecht heeft de inleider de grote betekenis van de territoriale verdediging scherp naar voren gebracht. Ik ben het daarmee volkomen eens; men kan die betekenis nauwelijks overschatten.

Ik heb de Generaal Mathon horen zeggen, dat de Europese Opperbevelhebber wel zeer geïnteresseerd zal zijn in de territoriale verdediging, maar daarvoor toch geen verantwoordelijkheid zal krijgen. Dit nu, Mijnheer de Voorzitter, is een oplossing, die ik mij nauwelijks kan voorstellen, zeker niet in Nederland. In ons ondiepe land is de territoriale verdediging, de verdediging dus van het achterland tegen luchtlandingen, vijfde colonne en andere vormen van verrassende activiteit, van zo grote betekenis en van zo'n grote invloed op de verdediging tegen vijandelijke strijdkrachten, die over de grond oprukken, dat er één bevelhebber moet zijn, die voor beide verantwoordelijk is, en ten aanzien van beide zijn bevelen kan geven.

De Generaal Mathon heeft verschillende redenen genoemd waarom de territoriale verdediging onder verantwoordelijkheid der nationale, i.c. Nederlandse Regering moet blijven; daaronder zijn zeer belangrijke, doch m.i. vallen zij alle weg tegenover het grootste belang, het behoud van het gebied en daarvoor is het nodig, dat de Europese Opperbevelhebber en de betrokken onder hem staande geallieerde bevelhebbers de verantwoordelijkheid kunnen dragen zowel voor de operaties tegen 's vijands oprukkende strijdkrachten als voor die in het zo kort daarachter gelegen achterland.

Bij een andere regeling zou het naar mijn mening onmogelijk zijn de verantwoordelijkheid voor de krijgsverrichtingen te aanvaarden tenzij in het geval waarin het doel niet is om Nederlands gebied tot elke prijs te behouden.

Zou de Generaal Mathon over dit punt nog iets willen zeggen?

Antwoord van Generaal-Majoor Mathon aan Generaal Kruls:

Ik ben zeer gevoelig voor de woorden van waardering van de Generaal Kruls, in het bijzonder omdat deze komen van Zijne Excellentie, die zelf zich zoveel op internationaal gebied heeft bewogen en op dit gebied zo bijzonder deskundig is.

Dat de Generaal zich heeft willen uitspreken voor de noodzakelijkheid van een Verenigd Europa, acht ik zeer gelukkig, omdat het naar mijn mening juist zeer goed is, dat van militaire zijde te kennen wordt gegeven, dat de verdediging en de voorbereidingen daartoe dienen te geschieden in

een groter politiek verband, waarbij ook ik in het midden moge laten op welke wijze dit Verenigd Europa moet zijn georganiseerd.

Allen zijn het erover eens, dat Duitsland moet worden ingeschakeld. Indien dit voor ons zou leiden tot een zeker verlies van soevereiniteit op militair gebied, dan meen ik, dat dit verlies niet als het ernstigste bezwaar mag worden beschouwd, aangezien, zoals ik deed uitkomen, van een volstrekte soevereiniteit toch reeds geen sprake kan zijn.

Ter beantwoording van de vragen van de Generaal Kruls moge ik opmerken, dat de kleinere sterkte van de „groupements” veroorzaakt is door het weglaten van vele niet-combattanten, een verlies, dat niet als zeer ernstig beschouwd kan worden, gezien de dikwijls luxueuse Amerikaanse organisatie. Ik zou niet durven zeggen, dat de Engelsen eveneens in deze richting gaan. Van Amerikaanse zijde is wel te kennen gegeven, dat de divisies kleiner zouden moeten worden dan aan het eind van de oorlog het geval was en nog onlangs heb ik een Amerikaans bericht gelezen, dat in geruime tijd geen wijzigingen in de Amerikaanse organisatie zijn aangebracht, terwijl werd betoogd, dat daartoe wel aanleiding bestond.

Het verheugt mij enige toelichting te kunnen geven omtrent hetgeen ik over de inlichtingendienst heb gezegd, aangezien ik daaromtrent wel zeer beknopt heb trachten te zijn.

Inderdaad wordt in N.A.T.O. de inlichtingendienst verricht en zal voor de E.D.G. gebruik gemaakt worden van de in N.A.T.O. verkregen gegevens. Ook indien de E.D.G. tot stand zal gekomen zijn, zullen er verschillende beslissingen, in het bijzonder door het Nederlandse lid van de Conseil, worden genomen. Om deze beslissingen te kunnen nemen, moet men voldoende ingelicht zijn.

Generaal Kruls heeft vermeld het besluit van de N.A.T.O.-regeringen om te mobiliseren. Ook ik heb aan dat besluit gedacht. Daarnaast zijn er echter verschillende andere besluiten — ik denk b.v. aan het betuigen van instemming met het door het Commissariaat ontworpen „Plan de Constitution” — welke men slechts kan nemen, indien men voldoende ingelicht is. In het „Plan de Constitution” worden bepaalde strategische en tactische gedachten vastgelegd, waartoe men slechts kan komen, indien men zich een voorstelling heeft gemaakt van een mogelijk optreden des vijands. Zo zijn er veel andere besluiten. Ik ben het met de Generaal Kruls eens, dat de inlichtingendienst, die gegevens moet verschaffen om deze beslissingen te kunnen nemen, zeker niet van een te beperkte samenstelling zal kunnen zijn.

Ten aanzien van de territoriale verdediging heb ik mij op de volkomen theoretische basis van de klassieke verdeling in drie zones gesteld. Voorts heb ik de bijzondere toestand in het Westen van Nederland aangehaald als voorbeeld hoe sterk civiele en militaire belangen met elkander verband houden. Ik meen, dat deze civiele belangen nimmer door een opperbevelhebber op het operatietoneel kunnen worden behartigd en dat deze daar ook niet verlangend naar zal zijn. Indien in N.A.T.O. of elders een politiek lichaam bestond, dat de hoogste verantwoordelijkheid kon dragen voor het behartigen van de civiele en militaire belangen tezamen, dan zou dit lichaam de verantwoordelijkheid voor de territoriale verdediging kunnen dragen. Zolang dit lichaam echter ontbreekt, zal hier de verantwoordelijkheid van de nationale regering niet kunnen worden uitgeschakeld.

Luitenant-Kolonel Dr J. W. Wijn :

Spr. sluit zich gaarne aan bij de reeds door de vorige spreker geuite woorden van lof voor de boeiende en heldere wijze, waarop de Gen.-Majoor Mathon de organisatie en werkwijze van de Europese Defensiegemeenschap heeft uiteengezet. Spr. kan niet ingaan op de eraan verbonden gecompliceerde organisatorische vraagstukken, hetwelk geheel buiten zijn competentie ligt. Bij alle waardering voor het omvangrijke en kundige reeds in het kader der E.D.G. verrichte werk, heeft hij echter weinig vertrouwen in de mogelijkheid en duurzaamheid der militaire Europese integratie. Het ontbreekt hierbij aan een stevige basis en het reeds opgetrokken gebouw der E.D.G. is dan ook volgens hem „kunst-en-vliegwerk”. Voor het vormen van een werkelijk Europese krijgsmacht, zonder enige band met de afzonderlijke naties, zou men feitelijk tot het stelsel der huurlegers moeten terugkeren, ofwel tot een soort van vreemdelingenlegioen in het groot. Daar dit, al ware het reeds om praktische redenen, onmogelijk is, is men wel genoodzaakt uit te gaan van de bestaande militielegers, waarbij de zo genoemde Europese gedachte het dragend en samenbindend element zou moeten zijn. Of het zal gelukken, deze legers, welke tot nog toe als de nationale instelling bij uitstek hebben gegolden en op zich zelf reeds de uitdrukking zijn van de nationale onafhankelijkheid en soevereiniteit, samen te smelten tot een Europese weermacht is naar spr.'s oordeel hoogst twijfelachtig. Bovendien is spr. van mening, dat de genoemde samen-smelting zou gaan ten koste van de innerlijke kracht van het aldus ontstane militaire apparaat. Als drager van het moreel in een volksleger toch zal de internationale gedachte nimmer de nationale kunnen vervangen. In dit verband meent spr. ook te moeten waarschuwen tegen het streven, dat men hier en daar ontmoet, om het leger een internationale ideologie ter vervanging van de nationale bij te brengen.

Het valt niet te ontkennen, dat in West-Europa een algemene en diep gevoelde behoefte aan onderlinge aaneensluiting, althans aan samenwerking, bestaat, doch deze is ook op andere wijze dan in de E.D.G. te verwezenlijken, nl. door een confederatie van nationale krijgsmachten als in de N.A.T.O. In Nederland overschat men in het algemeen ten zeerste de intensiteit en de praktische waarde der Europese gedachte in andere en grotere landen. Dat b.v. de Duitsers zich als internationale soldaten zouden gaan voelen acht spr. eenvoudig een hersenschim. Het zelfde geldt, hoewel misschien in mindere mate, ook van Frankrijk en Italië; en zelfs de voorstanders der E.D.G. in deze landen hebben met deze bedoelingen, welke op het terrein der nationale politiek liggen. Onder deze omstandigheden is de kans groot, dat de E.D.G. in werkelijkheid een schijn-integratie zal worden, met zo sterke middelpuntvliedende krachten, dat men haar, ook al zou zij tot stand komen, moeilijk een enigszins duurzaam bestaan zal kunnen voorspellen.

De vraag of, aldus gezien, de voordelen welke de E.D.G. naast de N.A.T.O. kan bieden, opwegen tegen het voor de kleine deelnemers essentiële verlies der soevereiniteit, meent spr. ontkennend te moeten beantwoorden. Met dit laatste toch gaat onvermijdelijk een inboeten gepaard aan nationaal gevoel van eigenwaarde, een van de grondslagen van het moreel der weermacht, doch een zaak die ten onzent geheel in het vergeetboek dreigt te geraken, niet het minst onder invloed van de lange reeks van kleineringen welke aan het definitief verlies onzer overzeese gebiedsdelen in Oost-Indië is voorafgegaan, en tot heden voortduurt.

Spr. merkt nog op, dat men in dit verband ten onrechte spreekt van het opgeven van „een deel” der souvereiniteit. Souvereiniteit is geen deelbaar begrip: een staat is soverein of hij is het niet. Evenwel meent men met de souvereiniteit te kunnen handelen als met een koek, waarvan men naar willekeur een stuk kan afsnijden, hetzij op politiek, economisch of militair gebied. Spr. is van oordeel, dat men hierbij voorzichtigheid dient te betrachten en hoopt ten slotte, bij volle waardering voor de rede van de Gen.-Majoor Mathon, dat de souvereiniteit van de Nederlandse staat een langer leven zal beschoren zijn dan de E.D.G.

Antwoord van Generaal-Majoor Mathon aan de Lt.-Kol. Dr J. W. Wijn:

Voor zoveel het geschiedkundig betoog van de Heer Wijn doet uitkomen, dat het nationalisme eerst in een bepaald, nog niet eens ver achter ons gelegen tijdperk zijn invloed deed gelden, ben ik hem dankbaar voor dit betoog.

Ik beschouw dit als een versterking van mijn redenering, dat nadat dit nationalisme zijn hoogtepunt heeft bereikt, een kentering mogelijk is, in welke periode het streven naar een samengaan van een groter geheel sterker wordt en de invloed daarvan in de plaats van dit nationalisme zal treden.

Allen, die mij vroeger gekend hebben, weten hoezeer ik waarde hecht aan al hetgeen ons vaderland betreft en hoezeer ik er verlangend naar ben, dat wij zullen kunnen behouden hetgeen ons dierbaar is. Ik meen echter, dat dit niet mag uitsluiten de bereidheid om mede te werken in een groter geheel en ik geloof, dat ook de ouderen zullen moeten inzien, hetgeen voor de jongeren wellicht nu reeds duidelijk spreekt, dat slechts in een groter geheel resultaten zijn te verkrijgen voor de vorming en instandhouding van de strijdkrachten.

Antwoord van Generaal-Majoor Mathon aan de Heer Kiès naar aanleiding van vragen over de deelname aan en de resultaten van het Comité Intérimaire:

Het deelnemen aan het werk van het Comité Intérimaire brengt met zich mede vele moeilijkheden, welke aan elk internationaal werk zijn verbonden. Indien men dagelijks daarmede bezig is, ziet men deze moeilijkheden wel eens groter en heeft men wel eens het gevoel, dat men niet opschiet. Neemt men dan echter weer eens wat meer afstand, dan ziet men hoe de resultaten dikwijls groter zijn dan men zich temidden van alle werkzaamheden heeft kunnen realiseren.

Ik durf te zeggen, dat de onderlinge samenwerking ondanks de tegengestelde belangen, welke dikwijls moeten worden verdedigd, groot is en men er wel degelijk naar streeft om oplossingen te bereiken, hetzij door veel over te nemen van bestaande regelingen, hetzij door geheel nieuwe te ontwerpen.

Met deze enigszins algemene beantwoording hoop ik toch te zijn ingegaan op de bedoeling van de vraag van de Heer Kiès en wellicht van vele anderen. Op de concrete vraag of er nu n.m.m. werkelijk tastbare resultaten zijn bereikt, moge ik volstaan met het antwoord „ja”.

De Voorzitter:

Generaal Mathon, de Vereniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap heeft het als een voorrecht beschouwd, dat U gehoor hebt gegeven aan het verzoek te spreken over de E.D.G. en ons zodoende hebt willen doen profi-

teren van de grote ervaring en kunde, die U, eerst als waarnemer en later als hoofd van de Nederlandse militaire Delegatie hierover hebt verworven.

Ik zeg U in de eerste plaats dank voor deze bereidwilligheid, maar ook voor de wijze, waarop U dit onderwerp hebt uiteengezet en voldaan hebt aan alle vragen, die hedenavond zijn gesteld.

Ik dank ook de debaters, die door hun vragen en opmerkingen tot verdieping van het inzicht hebben bijgedragen.

De secretaris van de Vereniging vestigt zojuist mijn aandacht op artikel 4 van het reglement, op grond waarvan ik U verzoek in de loop van de volgende week het door U hedenavond gesprokene schriftelijk in te dienen bij de redacteur van het orgaan.

Als ik nog een ogenblik zoals gewoonlijk mijn indruk mag samenvatten, dan zie ik als achtergrond van deze avond de grote omwenteling in de wereldconstellatie, die wij allen hebben meegemaakt en nog meemaken, een omwenteling, die vergeleken kan worden met die, waarbij een einde kwam aan de machtspositie van het Romeinse Rijk.

Velen onzer zijn nog opgegroeid en hebben hun vorming ontvangen in een tijd, toen West- en Midden-Europa met recht konden worden beschouwd als het centrum van de wereld en datzelfde Europa is thans, 40 jaar later, niet alleen van de troon gestoten, of wellicht mede door eigen schuld gevallen, maar wordt in zijn wezenskern bedreigd, zoals ook Generaal Mathon naar voren heeft gebracht.

Met hem ben ik ervan overtuigd, dat alleen door toepassing van het devies van onze Zuiderbroeders „*Eendracht maakt macht*” het mogelijk is het mooie Nederlandse devies „*Je maintiendrai*” waar te maken.

Ik eindig met de wens uit te spreken, dat de E.D.G. een der middelen moge zijn om tot deze eendracht te geraken, door samenbundeling van de nationale waarden der Europese volkeren, die tezamen het rijk geschakeerde en daardoor zo fascinerende beeld van Europa vormen.

Ik dank nogmaals inleider en debaters en sluit hiermede deze vergadering.

STELLINGEN

1. De E.D.G. beoogt de integratie van de strijdkrachten en het doelmatig gebruik van het verdedigingspotentieel van de deelnemende landen teneinde de geïntegreerde krijgsmacht in het kader van N.A.T.O. te doen deelnemen aan de verdediging van het Westen en zodoende de veiligheid van de betrokken Staten te verzekeren.
2. Het Commissariaat, dat een supra-nationaal karakter heeft, heeft naast andere taken als militaire taak de vorming en de instandhouding van de strijdkrachten. Het operationeel optreden van deze strijdkrachten wordt bepaald door overeenkomsten in het kader van N.A.T.O. dan wel door overeenkomsten tussen N.A.T.O. en de E.D.G.
3. De gehele Nederlandse luchtmacht, het overgrote deel van de landmacht en een zeer beperkt deel van de K.M. zullen bij het in werking treden van het verdrag Europees worden. Nederland kan voor bepaalde doeleinden nationale strijdkrachten behouden; bovendien zijn er gevallen voorzien, waarin Europese strijdkrachten ter beschikking van de nationale Regering kunnen worden gesteld.
4. In het verdrag zijn nationaal homogene „Unités de base” vastgesteld, alsmede de beginselen volgens welke deze in hoger verband worden geïntegreerd.
5. De integratie heeft betrekking op alle gebieden van de krijgsmachtvorming en -instandhouding, waarbij die op personeels- en op logistiek gebied in het bijzonder van verstrekkende betekenis is.
6. Bijzondere problemen doen zich voor t.a.v.:
 - de territoriale verdediging,
 - de marine,
 - de samenwerking tussen de „services”,
 - de overgangstijd.

BOEKAANKONDIGING

„DE RAMP“

Zoals reeds eerder via pers en radio is bekendgemaakt, zal binnenkort een fotoboek over de verschrikkelijke watersnood verschijnen onder de titel „De Ramp“.

Wij vernemen thans nog, dat H. M. Koningin Juliana voor deze uitgave, die verschijnt onder auspiciën van de Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels, een voorwoord heeft geschreven, dat in facsimile zal worden gereproduceerd.

„De Ramp“ zal het enige boek zijn, dat een beeld geeft van de ontzettende gevolgen van de watersnood, opdat deze uitgave, waarvan de opbrengst geheel ten bate komt van het Nationaal Rampenfonds, in een zo groot mogelijke oplage verspreid kan worden. Papierfabrikanten, drukkers, binders, clichémakers, de erkende boek- en kantoorboekhandel en alle andere instellingen en personen, die op enigerlei wijze bij de samenstelling, vervaardiging en verspreiding van het boek betrokken zijn, hebben spontaan hun belangeloze medewerking aan deze nationale uitgave toegezegd en reeds wordt het benodigde papier vervaardigd op de machines van Nederlandse papierfabrikanten.

In overleg met het Nationaal Rampenfonds is een uitgave voor het buitenland in voorbereiding.

Het boek, waarvan de eerste druk 50.000 exemplaren zal bedragen, kost f 3.50 zodat — wanneer deze eerste oplage uitverkocht is — een bedrag van f 175.000.— aan het Nationaal Rampenfonds afgedragen kan worden.

Reeds thans blijkt dat de belangstelling voor het boek „De Ramp“ bijzonder groot is — laat ons hopen, dat deze eerste oplage spoedig door een volgende gevolgd kan worden, niet alleen opdat velen een blijvend beeld zullen bezitten van de ontstellende watersnood, maar ook — en in de eerste plaats — opdat een nog groter bedrag overgemaakt kan worden aan het Nationaal Rampenfonds. „De Ramp“ zal 96 pagina's tellen, 100 foto's bevatten en reeds binnen enkele weken verschijnen. De intekening bij de boekhandel is opengesteld — mogen ook hier velen van hun medeleven blijk geven!

DE NATIONALE UITGAVE „DE RAMP“

Fotoboek met 100 exclusieve foto's van de ramp

Voorwoord van H. M. Koningin Juliana

Omvang: 96 pagina's

Oplage: 1e druk 50.000 exemplaren

Verkoopprijs: f 3.50, welke geheel wordt afgedragen aan het Nationaal Rampenfonds

Uitvoerders: vrijwillige samenwerking tussen allen, die op enigerlei wijze bij het samenstellen, vervaardigen en verspreiden van boeken betrokken zijn

In overleg met het Nationaal Rampenfonds is een uitgave voor het buitenland in voorbereiding

Intekening: teneinde tijdig de eerste oplage te kunnen verkopen is intekening (tegen contante betaling) reeds nu mogelijk bij iedere erkende boek-, kantoorboekhandel en winkelbibliotheek.

MEDEDELINGEN VAN HUISHOUDELIJKE AARD

NIEUWE LEDEN

Nederland

's-Gravenhage: Captain C. M. Bertholf U. S. Navy officer of Naval Att. American Embassy; Ds B. A. Bos, Lt.-Kolonel, Legerpredikant Staf I L.K.; F. J. A. Lutz, Majoor-Vlieger; Drs J. van der Valk, Econoom bij het Dir.-Gen. Econ. en Militaire Hulpprogram bij het Min. van Buitenlandse Zaken; Kapitein H. C. v. d. Hout; H. de Groot, 1e Luit.

Amsterdam: R. H. Nimpoeno, Luit. Angk. Laut Rep. Indonesia.

Breda: E. de Kok, Kap. der Art.; J. Bolang, Cadet Art.; J. Subarso, Cadet Inf.; U. Sridadi, Cadet Inf.; R. Sulaeman, Cadet Cav.; Soerdiman Saleh, Cadet Art.; F. Sumantri, Cadet Art.; Sarwono, Cadet Inf.; Darsojo, Cadet der Genie; Rudhini, Cadet Verb.dienst; Kerma Soeperman, Cadet Inf.; Setyohadi, Cadet Serg. der Genie; Soebijakto, Cadet Serg. der Art.; Purnomo, Cadet der Cavalerie; Herrawan, Cadet der Cavalerie; J. U. F. Dumas, Cadet Serg.; H. C. van Straten, W. Kamminga, W. de Zeeuw, E. van Veen, J. P. Verheijen, F. M. Hoek, allen Cadet Sergeant; F. Schalen, Th. P. de Werve, A. D. Berends, K. F. Scholten, R. Meijer, R. Sartorius, B. A. W. Alferink, M. G. M. Mallant, F. A. Limpens, G. J. V. A. Gommers, A. A. Herweijer, K. de Groot, H. P. Beets, W. E. Scherpenhuijzen Rom, A. van Egeraat, A. Hofland, allen Cadetten; R. R. van der Elst, Cadet Sergeant; Prajitna, Cadet Sergeant; Torry Subiantoro, Cadet Inf.; H. W. Mulder, 2e Lt. L.S.K.; J. Huivenaar, 2e Lt. L.S.K.

Bussum: D. Borkus, Majoor L.V.T.

Dordrecht: G. E. Gaillard, 1e Luit.

Leiden: H. de Geus, Kapitein.

Maastricht: J. W. de Vries, Majoor Inf.

Rijswijk: H. J. van der Meer, Kap. Artillerie.

Rotterdam: P. Zoon, res. 2e Luit.

Buitenland

Republiek Indonesia

Djakarta: Toko dan Penerbit Buku Ketentaraan, Pembimbing (83 abonnementen).

De contributie voor het werkjaar 1952—1953 is vastgesteld op f 10.—. De leden, *die zulks nog niet deden*, wordt verzocht hun contributie wel te willen storten op postrekening 78828 van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap, Den Haag.

Om onnodige last en onkosten te vermijden worden geen quitanties aan de deur aangeboden.

Het Bestuur van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap bestaat uit: M. R. H. Calmeyer, Lt.-Generaal G.S., Voorzitter; I. A. Aler, Lt.-Generaal-Vlieger, Chef Luchtmachtstaf; D. A. van Hilten, Luit.-Generaal b.d., Redacteur Orgaan en W.J.; C. M. L. Schaper, Schout bij Nacht-Vlieger, Vlagofficier Marine Luchtvaartdienst; J. J. de Wolf, Kolonel der Genie; J. H. Couzy, Generaal-Majoor der Artillerie; H. Bos, Commandeur, plv. Chef Marine Staf; E. J. C. van Hootegem, Luit.-Kolonel Gen. Staf Directeur H.K.S.; Mr E. R. Mijnlieff, Raadadviseur in algemene dienst bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken belast met de leiding van de afd. Openbare Orde en Veiligheid; D. Berlijn, Majoor-Vlieger Waarnemer; J. P. Boots, Res. Luit.-Kolonel b.d., Secretaris-Penningmeester, van Alkemadelaan 215, Den Haag, telefoon 774621.

Geeft bij adresverandering kennis aan de Secretaris-Penningmeester,
van Alkemadelaan 215, 's-Gravenhage
en vergeet vooral niet ons een nieuw lid op te geven

VRAAGT VRIJBLIJVEND DE
nieuwe
CATALOGUS W 5
20 pagina's 3 kleurendruk met
gegevens en vele practijkfoto's

Eenvoudig te
reinigen met
VIM
(de bekende
gele bus)

8 persoons **Ocriet** wasfontein

Ocriet wasfonteinen zijn zo sterk als een bunker. Reeds honderden zijn in gebruik in kazernes, militaire kampen en op vliegvelden. Vraagt catalogus W 5 aan:

Ocriet FABRIEK N.V.

BAARN - TELEFOON 2300 - 3037 (K 2954)

Door en door
hetzelfde
oersterke
materiaal
(5-6 cm. dik).

Interne
bewapening
met
rondstaal.

NIEUWE
waterfilm-
verdelers.